

Akademikerne
Att: Joakim ØstbyeVår ref.:
REGDeres ref.:
[Navn]Dato:
15. februar 2022

Innspill fra Tekna: ny eierskapsmelding

Viser til Akademikernes invitasjon til å delta på innspillsmøte hos Nærings- og fiskeridepartementet den 18. februar om ny eierskapsmelding.

Teknas innspill:

Tekna mener statlig eierskap i enkelte tilfeller kan være riktig virkemiddel for å nå samfunnspolitiske mål, sikre sysselsetting og øke verdiskapingen i samfunnet. Statlig eierskap må brukes strategisk i teknologiutvikling og for å skape markeder. I sum mener Tekna at det samlede statlige eierskapet bør være omtrent som i dag.

Vi har følgende kommentarer og problemstillinger som kan løftes inn i arbeidet med en ny eierskapsmelding.

Sikre viktige kjernefunksjoner i Norge

Virksomheter med høy statlig eierandel må tilstrebe å beholde kjernefunksjoner som forskning, utvikling og hovedkontorfunksjoner i Norge. Tekna er åpen for å justere det statlige eierskapet i enkeltelskaper, men mener at omfanget av det samlede statlige eierskapet skal være omtrent som i dag.

For å kunne sette makt bak kravet om forskning, utvikling og hovedkontor i Norge i virksomheter med høy offentlig eierandel skal den statlige eierandelen ikke reduseres til under 1/3.

Dersom staten som eier skal bidra aktivt i styringen av leders lønn og andre vilkår i de statseide selskapene er det viktig at det gjøres en vurdering av hvilke effekter denne styringen har på rekruttering og på mulighetene for å tiltrekke seg kompetanse.

I Hurdalsplattformen står det: «*Føre en lederlønnspolitik i selskaper med staten som hel- eller deleier basert på moderasjon, hvor bonuser begrenses kraftig og ses på som en del av en leders samlede lønnsavtale.*»

Tekna vil påpeke at staten har en annen rolle i de statseide selskapene enn i offentlig sektor hvor staten er direkte arbeidsgiver.

Eierskap til naturressurser

Tekna ser verdien av å beholde det offentlige eierskapet til naturressurser.

Tekna går derfor inn for å beholde offentlig eierskap til norsk vannkraft, og vil gå imot hel- og delprivatisering av Statskraft.

Tekna vil at det ved utlysning av alle typer konsesjoner skal kunne vurderes om det skal stilles krav om teknologisk samarbeid og investeringer i forskning og innovasjon i Norge.

Strategisk viktige virksomheter med statlig eierskap må ha en utbyttepolitikk som understøtter investeringer i teknologi og kompetanse, og som gir forutsigbarhet for aksjonærer og som er tydelig på hvilken nasjonal rolle virksomheten skal ivareta.

Statlig hydrogenselskap

Regjeringen har i Hurdalsplattformen sagt at de skal *«bidra til å bygge opp en sammenhengende verdikjede innen hydrogen der produksjon, distribusjon og bruk utvikles parallelt og sette et mål om årlig produksjon av blå og grønn hydrogen innen 2030, samt vurdere å etablere et statlig hydrogenselskap.»*

Historisk har offentlig eierskap stått sterkt i energisektoren som olje- og gass og vannkraft. På mange måter har dette også vært en suksess for norsk industribygging. Likevel er det ikke sikkert at statlig eierskap er riktig virkemiddel når det nå skal utvikles et marked og verdikjede innenfor hydrogen.

Det gjøres allerede mye bra i næringen som har et stort teknologi- og kompetansemiljø. Det er mange aktører som dekker hele verdikjeden – fra produksjon, transport og bruk. Hydrogenteknologi er ikke en entydig teknologi – flere aktører sikrer at de ulike teknologiene kommer til anvendelse der de passer best – og hvor de teknologiene som ikke fungerer blir avsluttet.

Viktige avklaringer vil være:

- Hva er intensjon og mål med en statlig aktør?
- Hvor i verdikjeden er det tenkt at en eventuelt statlig aktør skal inn?
- Hvor store deler av verdikjeden skal en slik aktør dekke?
- Skal staten være hel eller deleier i en slik aktør?
- Hva er markedsambisjonene? Globale eller nasjonale?

Det er viktig at man jobber langs flere akser og ser på andre tiltak som myndighetene kan iverksette for å løfte hydrogen næringen og minimere risikoen for den enkelte aktør, herunder:

- Differensierte kontrakter – garantere for volum
- Regelverk og standarder for håndtering av hydrogen (sikkerhet og HMS)
- Offentlige innkjøp, føringer og krav (lav- og nullutslipp)
- Virkemiddelapparatet (Enova)

Disse momentene vil for øvrig også gjelde for andre områder staten vurderer å gå inn som eier. Der det av ulike årsaker er markedssvikt, må det gjøres en vurdering av hvordan man best kan løse dette.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk – naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
generalsekretær